

Výuková pomůcka k předmětu

NĚMČINA 3 (PANE3)

pro prezenční formu studia

Mgr. Martina Burešová

Centrum jazykové přípravy

FF UHK 2020

STRUKTURA POMŮCKY

Úvod

- I. Přehled jednotlivých gramatických jevů a gramatická cvičení
- II. Řešení ke gramatickým cvičením
- III. Přehled slovní zásoby obsažené v překládaných historických textech

Úvod

Cílem předmětu je prohloubit a rozšířit u studentů znalosti složitějších gramatických jevů německého jazyka v návaznosti na předchozí výuku, aby byli posléze schopni se orientovat v německých textech s historickou tematikou.

V kurzu je systematiky probírána gramatika obsažená v 15. - 18. lekci učebnice Německy s úsměvem Nově. Současně si studenti osvojují i slovní zásobu uvedených lekcí.

Součástí kurzu je četba a překlad kapitol odbornějších textů s historickou tematikou (ze skript doc. Rudolfa Baumbacha *Němčina pro historiky a archiváře*). Jednotlivé texty naleznou studenti u jednotlivých výukových dní v online kurzu PANE3 v Moodle na stránkách www.kurzy.uhk.cz (jakož i prezentace na probranou gramatiku). Studenti procvičují překlad do češtiny a zároveň si osvojují v četbě obsaženou historickou slovní zásobu.

Struktura kurzu

1. Úvod do předmětu + opakování gramatiky z PANE2
2. Slovní zásoba 15. lekce (Freizeit, Hobbys, Interessen)
Gramatika: Vedlejší věty se spojkou „aby“
Četba a překlad: Über die Geschichte der Stadt Olomouc – 1. Teil
3. Gramatika: Krácení vedlejších vět se spojkou „dass“ a se spojkou „damit“
Četba a překlad: Über die Geschichte der Stadt Olomouc – 2. Teil
4. Gramatika: Použití členu určitého a neurčitého
Četba a překlad: Über die Geschichte der Stadt Olomouc – 3. Teil
Test z 15. lekce
5. Slovní zásoba 16. lekce (Eine Stadtrundfahrt durch Prag)
Gramatika: Trpný rod průběhový a stavový
Četba a překlad: Der Beginn der tschechischen Geschichte – 1. Teil
6. Gramatika: Další číslovky + test z trpného rodu
Četba a překlad: Der Beginn der tschechischen Geschichte – 2. Teil
7. Slovní zásoba 17. lekce (Ein Auslandspraktikum, Ein Interview)
Gramatika: Infinitiv trpného rodu a jeho použití, přičestí přítomné
Četba a překlad: Über die Entstehung und Entwicklung der Stadt Prag

8. Gramatika: Dvojicové spojky souřadící, stupňované tvary příslovčí bez srovnání
Četba a překlad: Das grossmährische Reich
9. Test z 16. a 17. lekce
Četba a překlad: Der Přemyslidenstaat
10. Slovní zásoba 18. lekce (Eine Rundreise durch Tschechien und die Slowakei)
Gramatika: Konjunktiv préterita a užití tvaru konjunktivu préterita a opisného tvaru s „würde“
Četba a překlad: Der Beginn der Hussitenbewegung
11. Gramatika: Opakování příčestí minulého a přítomného, rozvitý přívlastek
Četba a překlad: Über die mittelalterlichen Zustände
12. Gramatika: Určování rodu podstatných jmen rodu ženského podle přípon
Procvičování rozvitého přívlastku a opakování
13. Zápočtový test

Povinná literatura:

DRMLOVÁ, D., HOMOLKOVÁ, B., KETTNEROVÁ, D., TESAŘOVÁ, L., *Německy s úsměvem nově*, Nakladatelství Fraus, Plzeň, 2011.

BAUMBACH, R., *Němčina pro historiky a archiváře*, Univerzita Palackého, Olomouc, 2005.

Doporučená literatura:

BERGLOVÁ, E., FORMÁNKOVÁ, E., MAŠEK, M. *Moderní gramatika němčiny*, Nakladatelství Fraus, Plzeň 2002.

HELBIG, G., BUSCHA, J., *Deutsche Grammatik*, Verlag Langenscheidt, 2001.

JUSTOVÁ, H., *Wir üben deutsche Grammatik*, Nakladatelství Fragment, 2009.

I

PŘEHLED JEDNOTLIVÝCH GRAMATICKÝCH JEVŮ

A GRAMATICKÁ CVIČENÍ

Uváděné gramatické jevy odpovídají gramatice obsažené v 15. - 18. lekci učebnice *Německy s úsměvem Nově*, ale zde jsou uspořádány tematicky podle slovních druhů.

I 1. PODSTATNÁ JMÉNA

I 1. 1. Použití členu určitého a neurčitého

(Německy s úsměvem NOVĚ – 15. lekce: str. 260-261)

I 1. 1. 1. Použití členu určitého

- u podstatných jmen blíže určených:

- *kontextem*: Hier liegt ein Buch. **Das** Buch gehört meinem Vater.
- *vedlejší větou*: Das sind **die** Kinder, von denen ich dir erzählt habe.

- u místních jmen:

- *pohoří, hor, moří, jezer a řek*: např. **die** Alpen, **die** Zugspitze, **die** Adria, **der** Bodensee, **der** Rhein usw.
- *zemí žen. a muž. rodu nebo v množném čísle*: **die** Schweiz, **die** Slowakei, **die** Türkei, **der** Sudan, **der** Iran, **die** USA, **die** Niederlande...
- *měst a zemí rozvitých přívlastkem*: **das** hundertturmige Prag, **das** Deutschland des 20. Jahrhunderts usw.

- u podstatných jmen, před nimiž stojí řadová číslovka nebo přídavné jméno ve 3. stupni:

Heute ist **der** neunundzwanzigste März. Sie ist **das** schönste Mädchen in der Welt.

I 1. 1. 2. Použití členu neurčitého:

- Pokud se o podstatném jménu mluví *poprvé* (1. zmínka) nebo *není-li blíže určeno*:

Hier sitzt **ein** Kind. // Wie haben **einen** Teller und **eine** Gabel.

- *Ve spojení hodnotícího přídavného jména a podstatného jména* (zejména po slovese „sein“):

Das ist **eine** hübsche Frau. Das ist **ein** sehr netter Mensch.

ABER: Ist das **der** nette Mensch, der uns geholfen hat?

Marion hat **einen** neuen Freund. ABER: Ist das **der** neue Freund von Marion?

Cvičení 1 – doplňte člen určitý či neurčitý ve správném tvaru a přeložte do češtiny:

1. Dort sitzt ____ Frau. Kennst du ____ Frau? 2. Heute haben wir ____ achtzehnten April. 3. Das ist ____ Mann, mit dem wir gestern in der Kneipe gesprochen haben. 4. Auf dem Tisch gibt es ____ Vase und ____ Besteck. 5. Karin ist ____ schönste Mädchen von allen. 6. Irene hat ____ neuen Freund. 7. Könnt ihr uns ____ gutes Restaurant empfehlen? 8. Letzten Winter war unsere Klasse in ____ Alpen. 9. Mein Vater fliegt nächste Woche in ____ Türkei. 10. Lars will ____ Buch über ____ Berlin der 30er Jahre des vorigen Jahrhunderts lesen.

I 1. 2. Určování rodu podstatných jmen rodu ženského podle přípon

(Německy s úsměvem NOVĚ – 18. lekce: str. 312-313)

Přehled přípon, podle nichž lze poznat ženský rod:

-age	e Reportage, e Garage, e Camouflage, e Montage, ...
-ei	e Malerei, e Kanzlei; e Slowakei, e Türkei, ...
-heit	e Krankheit x e Gesundheit, e Sicherheit, e Schönheit, e Freiheit, ...
-ie	e Energie, e Chemie, e Biologie, e Psychologie, ...
-igkeit	e Kleinigkeit, e Müdigkeit, e Geschwindigkeit, ...
-in	e Lehrer ⁱⁿ , e Journalist ⁱⁿ , e Verkäufer ⁱⁿ , e Held ⁱⁿ , ...
-ion	e Diskussion, e Organisation, e Nation, e Station, e Aggression, ...
-ität	e Qualität, e Universität, e Aktivität, e Spezialität, e Obesität, ...
-keit	e Möglichkeit, e Richtigkeit, e Sehenswürdigkeit, ...
-schaft	e Mannschaft, e Freundschaft x Feindschaft, ...
-ung	e Entschuldigung, e Leistung, e Übung, e Prüfung, ...

Cvičení 2 – odvozujte podstatné jméno s vhodnou příponou od těchto slov a přeložte:

1. übersetzen, 2. bereit, 3. leicht, 4. krank, 5. ähnlich, 6. mitteilen, 7. sammeln, 8. faul

I 2. ČÍSLOVKY

(Německy s úsměvem NOVĚ – 16. lekce: str. 277-279)

Další – specifické – číslovky

I 2. 1. Zlomky

- *výjimka* – *die Hälfte*, jinak řadová číslovka + -l (střední rod)

z. B. das Drittel, Viertel, Fünftel, Sechstel, Zehntel..., Zwanzigstel, Dreißigstel... Hundertstel... Tausendstel

POZOR: přeložte – za půl hodiny, 1,5 roku, 2,5 měsíce, 5,5 hodiny (Komma)

in einer halben Stunde, eineinhalb/anderthalb Jahre,
zweieinhalb Monate, fünfeinhalb Stunden (fünf Komma fünf)

I 2. 2. Číslovky násobné

- einmal, zweimal, dreimal, zehnmal, hundertmal, tausendmal

- einfach = jednoduchý, zweifach/doppelt = dvojnásobný, dreifach, vierfach...
(trojnásobný, čtyřnásobný...)

POZOR:

der **zweifache** Weltmeister x die **doppelte** Portion; **zum** ersten Mal/**das** erste Mal usw.

I 2. 3. Zpodstatnělé číslovky

- obvykle ženský rod, s velkým písmenem a skloňují se jako podstatná jména

- školní známky, čísla dopravních prostředků apod.

Příklady: e Eins, -en; e Zwei, -en; s Hundert, -e; s Tausend, -e

eine Million, -en; eine Milliarde, -en

I 2. 4. Jiné číslovky

- *podílné*: **je** + 4. pád

např. Die Erwachsenen bekommen **je** ein Glas Rotwein.

- Dospělí dostanou **po** jedné sklenice červeného vína.

- *po dvou, po třech, po čtyřech...:* **zu** zweit, **zu** dritt, **zu** viert...

- *pomnožná podstatná jména* – základní číslovka:

např. Er hat nur drei Paar Schuhe. – Má jen **troje** boty.

Sie hat sich zwei Hosen gekauft. – Koupila si **dvoje** kalhoty.

- pro výčet bodů:

1. erstens = za první, 2. zweitens = za druhé, 3. drittens = za třetí, 4. viertens = za čtvrté, ...

Cvičení 3 – přeložte do němčiny:

a) spojení:

1. dvě pětiny, 2. tři a půl hodiny, 3. za páté, 4. za jeden a půl roku, 5. sedm celých padesát čtyři (7,54)

b) věty:

1. Byl čtyřnásobný mistr světa. 2. Na kolejích bydlíme po třech. 3. Chtěl bych dvojitou porci knedlíků. 4. Potřetí tam už nepůjdeme. 5. Stalo se to už posedmé. 6. Má asi patery boty. 7.

Hosté dostanou každý po dvou kouscích dortu. 8. Žák dostal jedničku a dvě trojky. 9. Třetina obyvatel hlavního města pracuje v průmyslu. 10. Hubert byl loni podruhé ve Francii.

I 3. SLOVESA

I 3. 1. Trpný rod (pasivum)

(Německy s úsměvem NOVĚ – 16. lekce: str. 276-277)

I 3. 1. 1. Trpný rod průběhový (Vorgangspassiv)

Vyjadřuje **děj/činnost probíhající v daném čase**, překládá se často zvratným slovesem nebo aktivním slovesným tvarem

Tvoření: **WERDEN + PARTIZIP PASSIV (PŘÍČESTÍ TRPNÉ/MINULÉ)**

Příklady: Das Buch wird jetzt gelesen. – *Kniha je teď čtena/se teď čte.*

Das Buch wurde früher viel gelesen. – *Kniha byla dříve hodně čtena.*

Das Buch ist schon gelesen worden. – *Kniha už byla přečtena.*

POZOR NA POŘÁDEK SLOV VE VĚTĚ VEDLEJŠÍ: (sloveso v určitém tvaru na konci)

Ich möchte wissen, ob der Brief schon **geschickt wurde/geschickt worden ist**.

= *Chtěl bych vědět, jestli byl ten dopis už poslán.*

Vyjádření konatele děje:

--- životný → VON: Hamlet wurde **von** Shakespeare geschrieben.

(Hamlet byl napsán Shakespearem.)

--- prostředek děje → DURCH nebo MIT:

Sie wird **durch** ihn informiert. (*Ona je jeho prostřednictvím informována.*)

Das Paket wurde **mit** der Post geschickt. (*Balíček byl poslán poštou.*)

Er wurde **mit** einer Pistole erschossen. (*Byl zastřelen pistolí.*)

- v češtině bezpředložkový 7. pád

Neosobní vazba s trpným rodem v nepřímém slovosledu, podmět „es“ se vynechává.

--- **Es** wird heute gefeiert. → Heute wird gefeiert. = *Dnes se slaví/oslavuje.*

--- **Es** wurde ihm geholfen. → Ihm wurde geholfen. = *Bylo mu pomoheno.*

Cvičení 4:

a) do češtiny: 1. Wann wurde diese Kirche erbaut? 2. Dieses Bild ist vor etwa drei Jahren gemalt worden. 3. In diesem Unternehmen werden Kosmetika hergestellt. 4. Seine Handschrift ist sofort erkannt worden. 5. Das Gebäude wird jetzt umgestaltet.

b) do němčiny: 1. Je psáno hodně emailů zákazníkům. 2. Tyto texty byly přeloženy do deseti cizích jazyků. (perfektum) 3. Tento dům se dříve nazýval Erstl. (präteritum) 4. Poslední termín byl zmeškán. (perfektum) 5. Zachovala se jen část archivu. (präteritum)

I 3. 1. 2. Trpný rod stavový (Zustandspassiv)

Tvoření: **SEIN + PARTIZIP PASSIV (PŘÍČESTÍ TRPNÉ/MINULÉ)**

Význam: Vyjadřuje stav, výsledek nějaké činnosti nebo děje.

Překlad: často zpřídavněným příčestím

Příklady: Die Aufgaben sind schon vorbereitet. – *Úkoly jsou již připraveny/-é.*

Das Wohnzimmer ist schon aufgeräumt. – *Obývací pokoj je již uklizen/ý.*

Als ich kam, waren alle Fenster geöffnet.

– *Když jsem přišel, byla všechna okna otevřena/á.*

Porovnejte: Die Koffer werden jetzt gepackt. – *Kufry jsou teď baleny.*

x Die Koffer sind schon gepackt. – *Kufry jsou již sbaleny.*

Cvičení 5 – přeložte do němčiny:

1. Byli jsme příjemně překvapeni. 2. Vstupenky jsou již vyprodány. 3. Dopis ještě není odeslaný. 4. Je ta košile už vypraná a vyžehlená? 5. Most je už postavený. 6. Hosté jsou už ubytováni. 7. Jeho noha je zlomená. 8. Jsi už připravený?

I 3. 1. 3. Infinitiv trpného rodu a jeho užití

(Německy s úsměvem NOVĚ – 17. lekce: str. 294)

Tvoření: **PŘÍČESTÍ MINULÉ/TRPNÉ + WERDEN (v infinitivu)**

Použití: především po modálních slovese

Příklady: Dieses Buch muss **gelesen werden**. = *Kniha musí být čtena.*

Bis wann müssen/sollen alle E-Mails **beantwortet werden**?

= *Do kdy se musí/má odpovědět na ty emaily?*

Der Film konnte letztes Jahr endlich **gedreht werden**.

= *Ten film mohl být loni konečně natočen.*

POZOR: postavení ve větě vedlejší – MODÁLNÍ SLOVESO V URČITÉM TVARU NA KONCI, PŘED NÍM INFINITIV SLOVESA WERDEN A PŘED NÍM PŘÍČESTÍ MINULÉ/TRPNÉ

Er wollte wissen, wann das neue Einkaufszentrum **eröffnet werden soll**.

= *Chtěl vědět, kdy se má otevřít/má být otevřeno nové nákupní centrum.*

Cvičení 6 – Přeložte do češtiny:

1. Die Adresse muss gleich aufgeschrieben werden. 2. Diese Aufgabe darf von niemandem vergessen werden. 3. Kann es so gemacht werden? 4. Es musste noch erklärt werden. 5. Davon soll nicht gesprochen werden. 6. Das Fahrrad muss bald repariert werden. 7. Die Tatsachen müssen noch verglichen werden. 8. Neue Erkenntnisse sollen weiter mitgeteilt werden. 9. Es konnte besser geschrieben werden. 10. Die Fahrkarte sollte gestern gekauft werden.

I 3. 2. Příčestí přítomné

(Německy s úsměvem NOVĚ – 17. lekce: str. 294)

Tvoření: **INFINITIV + „D“**

Použití: V PŘÍVLASTKU (SKLOŇUJE SE JAKO PŘÍDAVNÉ JMÉNO)

Překlad: PŘÍDAVNÉ JMÉNO SLOVESNÉ NEBO PŘÍDAVNÉ JMÉNO

Příklady:	der wartende Gast	= čekající host
	auf der folgenden Seite	= na následující straně
	die kommenden Kinder, kommende Kinder	= přicházející děti
	eine überraschende Situation	= překvapivá situace
	ein bedeutendes Ereignis	= významná událost

ROZLIŠUJTE činný a trpný význam:

der *lesende* Schüler = čtoucí žák x das *gelesene* Buch = přečtená kniha

Cvičení 7 - rozlišujte příčestí přítomné a minulé (význam činný a trpný):

a) přeložte do češtiny: 1. geparkte Autos, 2. die parkende Frau, 3. das spielende Kind, 4. die verkaufte Ware, 5. der verursachte Unfall, 6. verursachende Faktoren, 7. die entsprechende Erfahrung, 8. der beauftragte Betrieb, 9. die antwortenden Schüler, 10. entstandene Bereiche

b) přeložte do němčiny: 1. sdělená zpráva, 2. objednávací zákazníci, 3. nabídnutá cena, 4. vybrané představení, 5. vysvětlující učitel, 6. zpívající herečka, 7. připravený program, 8. vládnoucí/panující královna, 9. odjíždějící vlak, 10. vydařený výlet

I 3. 3. Konjunktiv préterita

(Německy s úsměvem NOVĚ – 18. lekce: str. 309-311)

- odpovídá českému podmiňovacímu způsobu přítomného času

I 3. 3. 1. Tvoření konjunktivu préterita

- tvoří se z préterita oznamovacího způsobu
- typické znaky: přehláska + koncovky: -e, -est, -e, -en, -et, -en

I 3. 3. 1. 1. Konjunktiv préterita pomocných sloves

BYL BYCH: ich wäre, du wärest, er/sie/es wäre, wir wären, ihr wäret, sie wären

MĚL BYCH: ich hätte, du hättest, er/sie/es hätte, wir hätten, ihr hättet, sie hätten

STAL BYCH SE: ich würde, du würdest, er/sie/es würde, wir würden, ihr würdet, sie würden

I 3. 3. 1. 2. Konjunktiv préterita modálních (způsobových) sloves

SMĚL BYCH: ich dürfte, du dürftest, er dürfte, wir dürften, ihr dürftet, sie dürften

MOHL BYCH: ich könnte, du könntest, er könnte, wir könnten, ihr könntet, sie könnten

CHTĚL BYCH: ich möchte, du möchtest, er möchte, wir möchten, ihr möchtet, sie möchten

MUSEL BYCH: ich müsste, du müsstest, er müsste, wir müssten, ihr müsstet, sie müssten

MĚL BYCH: ich sollte, du solltest, er sollte, wir sollten, ihr solltet, sie sollten

CHTĚL BYCH: ich wollte, du wolltest, er wollte, wir wollten, ihr wolltet, sie wollten

VĚDĚL BYCH: ich wüsste, du wüsstest, er wüsste, wir wüssten, ihr wüsstet, sie wüssten

I 3. 3. 1. 3. Konjunktiv préterita silných sloves

např. : ich ließe, er bliebe, es ginge, er täte, wir kämen, es gäbe...

TYTO TVARY SE POUŽÍVAJÍ ZŘÍDKA, PŮSOBÍ KNIŽNĚ A PŘÍLIŠ FORMÁLNĚ

I 3. 3. 1. 4. Konjunktiv préterita slabých sloves

- tvary totožné s oznamovacím způsobem

Např.: ich machte = dělal bych, ale i: (u)dělal jsem,

er arbeitete = on by pracoval, ale i: on pracoval

wir reparierten = opravili bychom, ale i: opravili jsme

- proto se nahrazují (stejně jako většina silných sloves) opisným tvarem s WÜRDE:

např. ich würde machen, er würde arbeiten, wir würden reparieren atd.

Cvičení 8 – přeložte:

a) do češtiny: 1. sie könnten, 2. du wärest, 3. er käme, 4. ihr würdet arbeiten, 5. sie bliebe, 6. Wir würden schnell müde. 7. Das würde ich nicht sagen. 8. Ich sollte mich möglichst schnell entscheiden. 9. Wir wüssten es noch nicht genau. 10. Würdest du auf mich warten?

b) do němčiny: 1. chtěli bychom, 2. musela by, 3. měl/a bych, 4. směl bys, 5. šlo by to, 6. Oni by nám to rádi slíbili. 7. Učitel by jim určitě odpověděl. 8. Ona by si tady nechala opravit auto. 9. Měl bys dnes čas? 10. Museli byste se zeptat. (tykání)

I 3. 3. 2. Užití tvarů konjunktivu préterita a opisného tvaru s WÜRDE

I 3. 3. 2. 1. Užití ve vedlejších (podmínkových) větách

- se spojkou WENN nebo FALLS

Příklady: Ich wäre froh, wenn du mir helfen könntest.

= Byl bych rád, kdybys mi mohl pomoci.

Wenn er viel Geld hätte, würde er eine Reise rund um die Welt unternehmen.

= Kdyby měl víc peněz, podnikl by cestu kolem světa.

- spojku WENN lze vynechat, vedlejší věta pak začíná určitým slovesným tvarem:

Příklady: Könntest du mir helfen, wäre ich froh. = Kdybys mi mohl pomoci, byl bych rád.

/ Hätte er viel Geld, würde er eine Reise ... unternehmen.

= Kdyby měl hodně peněz, podnikl by cestu...

Cvičení 9 - přeložte:

a) do češtiny: 1. Wenn er es nicht verstünde, würde ich es ihm erklären. 2. Wenn wir in der Lotterie gewinnen würden, würden wir ein großes Haus mit Garten kaufen. 3. Wenn die Schüler mehr lernen würden, könnten sie es. 4. Ich wäre froh, wenn du mit mir meinen Geburtstag feiern könntest. 5. Wenn sie gesünder essen würde / äße, würde sie abnehmen / würde sie schlanker.

b) do němčiny: 1. Kdybychom mohli, přišli bychom. 2. Kdyby to věděli, zavolali by nám. 3. Prodal byste své auto, kdybyste ztratil svou práci? 4. Nikdy by mi neodpustil, kdybych mu to neřekla. 5. Omluvil by ses, kdybys udělal chybu?

- většinou **meist(ens):** Meist(ens) besucht sie am Wochenende ihre Oma.
- alespoň/nejméně **mindestens/wenigstens:** Ich bleibe dort mindestens drei Tage.
- nejpozději **spätestens:** Markus kommt spätestens um 18 Uhr.
- nejdříve **frühestens:** Kommen Sie frühestens um 8:30 Uhr.
- pěkně/co nejlépe **bestens:** Danke bestens!

- co nejrychleji **schnellstens**: Ihr müsst die Arbeit schnellstens fertig machen.
- nejvýše/maximálně **höchstens**: Reiner wird höchstens 7 Semmelknödel nehmen.
- dávno **längst**: Dieses Erlebnis habe ich schon längst vergessen.
- co nejsrdečněji **herzlichst**: Ich danke dir herzlichst für deine Hilfe.
- nanejvýš/velice **höchst**: Das Buch war leider höchst langweilig.
- krajně/velmi **äußerst**: Diese Angelegenheit ist äußerst wichtig.
- co (možná) / pokud možno **möglichst**: Besuche deine Großeltern möglichst bald.

Poslední tři příslovce vyjadřují vysoký stupeň vlastnosti a používají se pouze před přídavným jménem nebo příslovcem.

Rozlišujte:

Der Kellner kommt **spätestens** in fünf Minuten. = Číšník přijde nejpozději za pět minut.

(s časovým údajem)

x Er kommt **am spätesten** von allen. = Přichází nejpozději ze všech. (při srovnání)

Cvičení 11 – přeložte do češtiny:

1. Unser Nachbar verdient **höchstens** drei tausend Euro. 2. Du musst **schnellstens** dieses Gerät reparieren. 3. Die Party beginnt **spätestens** um 19 Uhr. 4. Die Situation war **äußerst** peinlich. 5. An den Wochentagen stehen wir **meistens** schon um 6:30 Uhr auf.

Cvičení 12 – přeložte do němčiny:

1. Udělejte ten domácí úkol co nejdříve! (tykání) 2. To se stalo již dávno. 3. Můj bratr chodí do školy nejdříve v 7:45. 4. Děkuji pěkně! (= Moc děkuji!) 5. Co nejsrdečněji vás zdravíme z dovolené u moře v Chorvatsku.

I 5. SPOJKY A SYNTAKTICKÉ STRUKTURY

I 5. 1. Dvojicové spojky souřadící

(Německy s úsměvem NOVĚ – 17. lekce: str. 295)

ANI, ANI: WEDER – NOCH + kladné sloveso (již samy spojky jsou záporné)

Er hat weder gelernt, noch hat er Hausaufgaben gemacht.

NEJEN, ALE I: NICHT NUR, SONDERN AUCH

Sie hat nicht nur aufgeräumt, sondern auch die Wäsche gebügelt.

BUĎ, NEBO: ENTWEDER, ODER

Entweder schicke ich (ich schicke) dir eine SMS, oder ich rufe dich an.

JAK, TAK: SOWOHL, ALS AUCH

Monika hat sowohl Deutsch, als auch Englisch in der Schule gelernt.

JEDNAK, JEDNAK: EINERSEITS, ANDER(ER)SEITS

Einerseits kostet es viel Geld und ander(er)seits finde ich es nicht schön.

Slovosled: přímý, pouze po „entweder“ může být i nepřímý pořádek slov;

po dvojici „einerseits – ander(er)seits“ a po „noch“ – nepřímý slovosled

Cvičení 13 – spojte věty pomocí vhodné dvojice spojek (dle českého překladu spojek v závorce) a přeložte celé souvětí do češtiny:

1. Ich lese heute ein Buch. Ich kann auch einen Spaziergang machen. (bud' – nebo)
2. Der Mann sah nicht gut aus. Er war auch nicht reich. (ani – ani)
3. Die alte Dame sprach Deutsch. Sie sprach auch Englisch, Spanisch und Italienisch. (nejen – ale i / nejen – nýbrž i)
4. Unsere Familie war in England. Sie war auch in Kanada und Japan. (jak – tak)
5. Diese Wohnung ist sehr klein. Sie ist auch sehr laut. (jednak – jednak)

I 5. 2. Vedlejší věty se spojkou „aby“

(Německy s úsměvem NOVĚ – 15. lekce: str. 258-260)

I 5. 2. 1. Rozlišení užití spojek „dass“ a „damit“

a) se spojkou **DASS** – ve větách předmětných – ptáme se **WAS?** = Co?

Er möchte, dass ich mit ihm in Urlaub fahre. – Was möchte er?

Sie baten mich, dass ich ihnen helfe. – Worum baten Sie mich?

b) se spojkou **DAMIT** – ve větách účelových – ptáme se **WARUM?** – Proč?

Ich bin früher gekommen, damit wir rechtzeitig anfangen können.

- Warum bin ich früher gekommen?

Ich habe mich mehrmals entschuldigt, damit er sich nicht ärgert.

- Warum habe ich mich mehrmals entschuldigt?

- zpravidla v těchto větách používáme přítomný čas oznamovacího způsobu

- v češtině je podmiňovací způsob přítomný)

Cvičení 14 – Doplňte do souvětí správnou spojkou – DASS nebo DAMIT – a přeložte:

1. Mein Freund will, ____ ich ihm mit Physik helfe. 2. Wir lernen viel, ____ wir bessere Noten haben. 3. Die Bekannten empfehlen uns, ____ wir unseren Winterurlaub im Riesengebirge verbringen. 4. Ich möchte, ____ mich meine Mitschüler besuchen. 5. Die Geschister räumen ihr Zimmer auf, ____ sich ihre Eltern darüber freuen. 6. Jürgen hat sich entschieden, ____ er Psychologie an der Universität studieren wird.

I 5. 2. 2. Krácení vedlejších vět se spojkou „dass“

Vedlejší věty se spojkou DASS (= že, aby) je možné krátit pomocí vazby infinitivu s „zu“ v následujících případech:

- věta hlavní a věta vedlejší mají stejný podmět

Ich hoffe, dass ich die Prüfung ablege/bestehe.

→ Ich hoffe, die Prüfung abzulegen/zu bestehen.

- podmět věty vedlejší je vyjádřen v hlavní větě jako předmět

Er empfiehlt mir, dass ich alle Hausaufgaben mache.

→ Er empfiehlt mir, alle Hausaufgaben zu machen.

- v hlavní větě je podmět „es“ a ve vedlejší „man“

Es ist notwendig, dass man vorsichtig ist.

→ Es ist notwendig, vorsichtig zu sein.

POZOR: Náhrada věty s DASS infinitivní vazbou s „zu“ není možná po:

- slovesech „sagen, erzählen, schreiben, lesen, sehen, hören“ + některých dalších

z. B. Paul sagt, dass er Geschichte studiert.

Susanne schreibt mir, dass ich möglichst bald kommen soll.

Cvičení 15 – zkrátte tyto věty pomocí infinitivní vazby s „zu“ (je-li to možné) a přeložte:

1. Es ist nötig, dass man sich vorher informiert. 2. Er sagt, dass er in Zukunft erfolgreich sein wird. 3. Sie bitten uns, dass wir ihnen die Wahrheit sagen. 4. Wir hoffen, dass wir später auf dem Lande wohnen werden. 5. Die Lehrerin erzählt, dass sie in einer armen Familie aufgewachsen ist. 6. Ich empfehle euch, dass ihr euch gründlich vorbereitet.

I 5. 2. 3. Krácení vedlejších vět se spojkou „damit“

- infinitivní vazbou s „um ... zu“

- Zkracujeme pouze v případech, že je v obou větách stejný podmět:

Er fährt nach Paris, damit er den Eiffelturm sieht. = Jede do Paříže, aby viděl Eiffelovu věž.

→ Er fährt nach Paris, **um** den Eiffelturm **zu sehen**.

Při různých podmínkách krátit nelze:

Ich erkläre es ihm, damit er es endlich versteht. = Vysvětluji mu to, aby to konečně pochopil.

Cvičení 16 – tvořte věty s infinitivní vazbou s „um ... zu“ (je-li to možné) a přeložte:

1. Roman treibt viel Sport, damit er fit und gesund bleibt. 2. Die Mutter macht alle Hausarbeiten, damit der Vater Zeit für seine Hobbys hat. 3. Die Kinder beeilen sich zur Schule, damit sie rechtzeitig in den Unterricht kommen. 4. Ich trinke viel Kaffee, damit ich bei der Arbeit nicht einschlafe. 5. Katja macht Frühsport, damit sie sich gut fühlt.

I 5. 3. Rozvitý přívlastek

(Německy s úsměvem NOVĚ – 18. lekce: str. 312)

V němčině můžeme přívlastek (vyjádřený buď přídavným jménem nebo přičestím přítomným či minulým) libovolně rozvíjet. Rámec přitom tvoří člen určitý či neurčitý, číslovka nebo zájmeno ukazovací, záporné, neurčité či přivlastňovací a samotné podstatné jméno, k němuž se přívlastek vztahuje. Přídavné jméno či přičestí bezprostředně předchází blíže určenému podstatnému jménu. Při zařazení do širšího větného kontextu je možné člen/zájmeno a přídavné jméno/přičestí skloňovat (viz příklady níže).

Do češtiny překládáme přívlastek rozvitý buď pomocí rozvitého **slovesného přídavného jména** s průběhovým (nedokonavým) nebo trpným (dokonavým) významem (dělající x udělaný) nebo pomocí příslušné **vztažné věty vedlejší** (který dělá x který byl udělán).

Mohou nastat tyto případy:

I 5. 3. 1. Rozvitý přívlastek s přídavným jménem

Přívlastek je tvořen přídavným jménem, které je pomocí předložkové vazby dále rozvito.

Příklad: **die an Eiweiß und Vitamine reiche Nahrung** = strava bohatá na bílkoviny a vitamíny

Při skloňování: např. Ich bin mit **der** an Eiweiß und Vitamine **reichen** Nahrung sehr zufrieden.
= Jsem se stravou bohatou na bílkoviny a vitamíny velmi spokojený/-á.

I 5. 3. 2. Rozvitý přívlastek s přičestím minulým

Přívlastek je tvořen dále rozvíjeným přičestím minulým

Příklad: **das** jedes Jahr von vielen Touristen besuchte **Museum**

= muzeum každoročně navštěvované mnoha turisty

Při skloňování: např. Wir haben von dem jedes Jahr von vielen Touristen besuchten Museum viel gehört. = O tom muzeu každoročně navštěvovaném mnoha turisty jsme hodně slyšeli.

I 5. 3. 3. Rozvitý přívlastek s přičestím přítomným

Přívlastek je tvořen dále rozvíjeným přičestím přítomným.

Příklad: **viele** an dem Wettkampf teilnehmende **Sportler**

= hodně sportovců účastnících se toho závod/zápasu

Při skloňování: Er hat sich **den** an dem Wettkampf teilnehmenden Sportlern angeschlossen.

= Přidal/připojil se k sportovcům účastnícím se toho závodu/zápasu.

Cvičení 17 – přeložte tyto rozvité přívlastky do češtiny:

1. das sich auf Sozialwissenschaften konzentrierende Studium, 2. die oft sehr schlecht bezahlten Arbeiter, 3. die von zahlreichen Besuchern bewunderte Kirche, 4. das günstig am Stadtrand gelegene Einfamilienhaus, 5. die sich ständig über etwas beklagenden Nachbarn, 6. die zweimal pro Jahr in dieser Stadt stattfindende Messe, 7. die vor einem Jahr angefangene Arbeit, 8. alle auf der Autobahn in den Westen fahrenden Autos, 9. jede von dem Lehrer richtig beantwortete Frage, 10. die schon eine Stunde im Seminarraum verlaufende Diskussion

Cvičení 18 – přeložte tyto rozvité přívlastky do němčiny:

1. Ioni podniknutá okružní cesta Švýcarskem, 2. cena navržená minulý týden dodavatelem, 3. túra naplánovaná pro skupinu německých turistů, 4. kočka spící večer pod stolem, 5. již dávno vzniklý nedostatek, 6. rozhodnutí závisující na včera vyšlém článku, 7. hora obklopená mnoha menšími skalami, 8. město slavné narozením Wolfganga Amadea Mozarta, 9. každý špatně vyjádřený názor, 10. studenti připravující se na těžkou zkoušku z chemie

Cvičení 19 – převeďte tyto rozvité přívlastky na vztažnou větu vedlejší a přeložte ji:

1. das ausnahmsweise am Montag geöffnete Museum, 2. die manchmal an den Wochenenden stattfindenden Ausstellungen, 3. die von zehn Leuten gewonnene Lotterie, 4. der alle Touristen beeindruckende Aussichtsturm, 5. der alle komplizierten Prüfungen erfolgreich bestehende Student, 6. die auf ihre Kinder gut aufpassenden Erwachsenen, 7. die nur von wenigen Schülern ausgenutzte Gelegenheit, 8. das von einem idealen Lebenspartner träumende Mädchen, 9. die am Lagerfeuer gesungenen Lieder, 10. die zu spät veranstaltete Feier

Cvičení 20 – převeďte tyto vztažné věty vedlejší na rozvitý přívlastek a přeložte ho:

1. das Kind, das jeden Morgen um 6 Uhr aufsteht, 2. der Film, der von fünfzig Millionen Zuschauern gesehen wurde, 3. die Flüsse, die durch dieses Gebiet fließen, 4. der Dom, der im

14. Jahrhundert erbaut wurde, 5. die Landschaft, die an Teichen und Wäldern reich ist, 6. die Künstler, die auf dem Hof Rudolfs II. wirkten, 7. die Stellen, die den ausländischen Studenten angeboten wurden, 8. der Fehler, der von der Lehrerin korrigiert wurde, 9. die Wege, die durch das Tal führten, 10. das Kleid, das von vielen Kundinnen anprobiert wird

II

ŘEŠENÍ KE GRAMATICKÝM CVIČENÍM

Cvičení 1:

1. Dort sitzt **eine** Frau. Kennst du **die** Frau? = Tam sedí nějaká žena. Znáš tu ženu? 2. Heute haben wir **den** achtzehnten April. = Dnes je osmnáctého dubna. 3. Das ist **der** Mann, mit dem wir gestern in der Kneipe gesprochen haben. = To je ten muž, se kterým/s nímž jsme mluvili včera v hospodě. 4. Auf dem Tisch gibt es **eine** Vase und **ein** Besteck. = Na stole je váza a příbor. 5. Karin ist **das** schönste Mädchen von allen. = Karin je nejkrásnější dívka ze všech. 6. Irene hat **einen** neuen Freund. = Irene má nového přítele. 7. Könnt ihr uns **ein** gutes Restaurant empfehlen? = Můžete nám doporučit nějakou dobrou restauraci? 8. Letzten Winter war unsere Klasse in **den** Alpen. = Minulou zimu/loni v zimě byla naše třída v Alpách. 9. Mein Vater fliegt nächste Woche in **die** Türkei. = Můj otec (po)letí příští týden do Turecka. 10. Lars will **ein** Buch über **das** Berlin der 30er Jahre des vorigen Jahrhunderts lesen. = Lars si chce přečíst nějakou knihu o Berlíně 30. let minulého století.

Cvičení 2:

1. e Übersetzung = překlad, 2. e Bereitschaft = připravenost, 3. e Leichtigkeit = lehkost, 4. e Krankheit = nemoc, 5. e Ähnlichkeit = podobnost, 6. e Mitteilung = sdělení, 7. e Sammlung = sbírka, 8. e Faulheit = lenost

Cvičení 3:

a) 1. zwei Fünftel, 2. dreieinhalb Stunden, 3. fünftens, 4. in eineinhalb/anderthalb Jahren, 5. sieben Komma fünf vier (7,54)

b) 1. Er war der vierfache Weltmeister. 2. Im Studentenwohnheim wohnen wir zu dritt. 3. Ich möchte eine doppelte Portion Knödel. 4. Zum dritten Mal gehen wir nicht hin. 5. Es ist schon siebenmal passiert/geschehen. 6. Er/sie hat etwa fünf Paar Schuhe. 7. Die Gäste bekommen je zwei Stück Torte. 8. Der Schüler hat eine Eins und zwei Dreien bekommen. 9. Ein Drittel der Einwohner der Hauptstadt arbeiten in der Industrie. 10. Hubert war letztes Jahr zum zweiten Mal in Frankreich.

Cvičení 4:

a) 1. Kdy byl postaven tento kostel? 2. Tento obraz byl namalován asi před třemi roky. 3. V tomto podniku se vyrábějí kosmetické produkty. 4. Jeho rukopis byl ihned rozpoznán. 5. Budova se nyní přestavuje.

b) 1. Viele Emails **werden** den Kunden / an die Kunden geschrieben. / Es werden viele Emails den Kunden / an die Kunden geschrieben. 2. Diese Texte sind in zehn Fremdsprachen **übersetzt worden**. 3. Dieses Haus **wurde** früher Erstl **genannt**. 4. Der letzte Termin **ist verpasst worden**. 5. Nur ein Teil des Archivs **wurde erhalten**.

Cvičení 5 :

1. Wir waren angenehm überrascht. 2. Die Eintrittskarten sind schon ausverkauft. 3. Der Brief ist noch nicht abgeschickt. 4. Ist das Hemd schon gewaschen und gebügelt? 5. Die Brücke ist schon (fertig)gebaut / erbaut. 6. Die Gäste sind schon untergebracht. 7. Sein Bein ist gebrochen. 8. Bist du schon vorbereitet?

Cvičení 6:

1. Ta adresa musí být hned napsána / musí se hned napsat. 2. Tento úkol nesmí být nikým zapomenut. 3. Může se to tak (u)dělat? 4. Muselo to být ještě vysvětleno / objasněno. 5. O tom se nemá mluvit. 6. To (jízdní) kolo musí být brzy opraveno. 7. Skutečnosti ještě musejí být porovnány. 8. Nové poznatky mají být sděleny / sdělovány dále. 9. Mohlo to být napsáno lépe. 10. Jízdenka měla být koupena včera.

Cvičení 7:

a) 1. zaparkovaná auta, 2. parkující žena, 3. hrající si dítě, 4. prodané zboží, 5. způsobená nehoda, 6. zapříčiňující faktory, 7. odpovídající zkušenost, 8. pověřený podnik/závod, 9. odpovídající žáci, 10. vzniklé obory/oblasti

b) 1. eine/die mitgeteilte Nachricht, 2. bestellende Kunden / die bestellenden Kunden, 3. der angebotene Preis, 4. die ausgewählte Vorstellung, 5. ein erklärender / der erklärende Lehrer, 6. eine/die singende Schauspielerin, 7. ein vorbereitetes / das vorbereitete Programm, 8. die herrschende Königin, 9. ein abfahrender / der abfahrende Zug, 10. ein gelungener / der gelungene Ausflug

Cvičení 8:

a) 1. mohli by, 2. byl/a bys, 3. přišel by, 4. pracovali byste, 5. zůstala by, 6. Unavili bychom se brzy. 7. To bych neřekl/a. 8. Měl/a bych se co nejrychleji rozhodnout. 9. Nevěděli bychom to ještě přesně. 10. Počkal/a bys na mě?

b) 1. wir möchten, 2. sie müsste, 3. ich sollte, 4. du dürftest, 5. es ginge, 6. Sie würden es uns gern versprechen. 7. Der Lehrer würde ihnen bestimmt antworten. 8. Sie ließe sich hier ihr/das Auto reparieren. 9. Hättest du heute Zeit? 10. Ihr müsstet fragen.

Cvičení 9:

a) 1. Kdyby tomu nerozuměl / kdyby to nechápal, vysvětlil/a bych mu to. 2. Kdybychom vyhráli v loterii, koupili bychom si velký dům se zahradou. 3. Kdyby se žáci více učili, uměli by to. 4. Byl bych rád, kdybys se mnou mohla oslavit mé narozeniny. 5. Kdyby jedla zdravěji, zhubla by.

b) 1. Wenn wir könnten, kämen wir / würden wir kommen. 2. Wenn sie es wüssten, würden sie uns anrufen. 3. Würden Sie Ihr Auto verkaufen, wenn Sie Ihre Arbeit verlieren würden? 4. Er würde mir nie verzeihen, wenn ich es ihm nicht sagen würde. 5. Würdest du dich entschuldigen, wenn du einen Fehler machen würdest?

Cvičení 10:

1. Kdyby / Kéž by mi tak půjčila svou knihu! 2. Že by se to přece jen podařilo? 3. Kdyby jen byl zdvořilejší! / Kéž by byl zdvořilejší! 4. Kdyby / Kéž by se alespoň jednou omluvili! 5. Kdybych jen byl/a / Kéž bych byl/a trochu šťastnější! 6. Byl byste tak hodný a mohl mi pomoci? 7. Kdyby / Kéž by to dítě nemělo stále hlad! 8. Že by to nebylo praktické? 9. Řekl/a bych, že je to výhodné. 10. Kdybys / Kéž bys tak měl/a více trpělivosti / větší trpělivost!

Cvičení 11:

1. Náš soused vydělává **nejvýše (maximálně)** tři tisíce eur. 2. Musíš ten přístroj spravit **co nejrychleji**. 3. Večírek začíná **nejpozději** v 19 hodin. 4. Situace byla **krajně/velmi** trapná. 5. Ve všední dny vstáváme **většinou** už v 6:30.

Cvičení 12:

1. Macht die Hausaufgabe **möglichst bald**! 2. Das ist schon längst passiert / geschehen. 3. Mein Bruder geht frühestens um 7:45 Uhr zur Schule. 4. Danke bestens! 5. Wir grüssen euch herzlichst vom Urlaub am Meer in Croatien.

Cvičení 13:

1. **Entweder** ich lese / lese ich heute ein Buch **oder** ich kann auch einen Spaziergang machen. = Buď si budu dnes číst knihu, nebo mohu jít na vycházku / si mohu udělat procházku / se mohu projít.
2. Der Mann sah **weder** gut aus, **noch** war er reich. = Ten muž ani nevypadal dobře, ani nebyl bohatý.
3. Die alte Dame sprach **nicht nur** Deutsch, **sondern** sie sprach auch Englisch, Spanisch und Italienisch. = Ta stará dáma mluvila nejen německy, ale i anglicky, španělsky a italsky.
4. Unsere Familie war **sowohl** in England, **als auch** in Kanada und Japan. = Naše rodina byla jak v Anglii, tak v Kanadě a Japonsku.
5. **Einerseits** ist diese Wohnung klein und **ander(er)seits** ist sie sehr laut. = Tento byt je jednak malý a jednak je velmi hlučný.

Cvičení 14:

1. Mein Freund bittet mich, **dass** ich ihm mit Physik helfe. = Můj kamarád mě prosí, abych mu pomohl/a s fyzikou. 2. Wir lernen viel, **damit** wir bessere Noten haben. = Hodně se učíme, abychom měli lepší známky. 3. Die Bekannten empfehlen uns, **dass** wir unseren Winterurlaub im Riesengebirge verbringen. = Známi nám doporučují, abychom strávili zimní dovolenou v Krkonoších. 4. Ich möchte, **dass** mich meine Mitschüler besuchen. = Chtěl/a bych, aby mě mí spolužáci navštívili. 5. Die Geschister räumen ihr Zimmer auf, **damit** sich ihre Eltern darüber freuen. = Sourozenci si uklízejí pokoj, aby z toho měli jejich rodiče radost. 6. Jürgen hat sich entschieden, **dass** er Psychologie an der Universität studieren wird. = Jürgen se rozhodl (že bude) studovat psychologii na univerzitě.

Cvičení 15:

1. Es ist nötig, sich vorher **zu** informieren. = Je nutné se předem informovat. (zkrátit lze, es-man) 2. Er sagt, dass er in Zukunft erfolgreich sein wird. = Říká, že bude v budoucnu úspěšný. (nelze zkrátit, uvozující sloveso je *sagen*) 3. Sie bitten uns, ihnen die Wahrheit **zu** sagen. =

Prosí nás, abychom jim řekli pravdu. (zkrátit lze, podmět věty vedlejší – wir - je obsažen jako předmět – uns - ve větě hlavní) 4. Wir hoffen, später auf dem Lande **zu** wohnen. (zkrátit lze, stejné podměty wir-wir) 5. Die Lehrerin erzählt, dass sie in einer armen Familie aufgewachsen ist. = Učitelka vypráví, že vyrostla v chudé rodině. (nelze zkrátit, uvozující sloveso je *erzählen*) 6. Ich empfehle euch, euch gründlich vor**zu**bereiten. = Doporučuji vám pořádně se připravit. / Doporučuji vám, abyste se pořádně připravili. (lze zkrátit, podmět věty vedlejší – ihr - je obsažen jako předmět – euch – ve větě hlavní)

Cvičení 16:

1. Roman treibt viel Sport, **um** fit und gesund **zu** bleiben. = Roman hodně sportuje, aby zůstal fit a zdravý. 2. Die Mutter macht alle Hausarbeiten, damit der Vater Zeit für seine Hobbys hat. = Matka dělá všechny domácí práce, aby měl otec čas na své koníčky. (nelze zkrátit, ve větách nejsou stejné podměty) 3. Die Kinder beeilen sich zur Schule, **um** rechtzeitig in den Unterricht **zu** kommen. = Děti pospíchají do školy, aby přišly včas do výuky. 4. Ich trinke viel Kaffee, **um** bei der Arbeit nicht einzuschlafen. = Piju hodně kávy, abych neusnul/a při práci. 5. Katja macht Frühsport, **um** sich gut **zu** fühlen. = Katja dělá rozcvičku (ráno cvičí), aby se dobře cítila.

Cvičení 17:

1. studium soustředící se/zaměřené na společenské vědy, 2. často velmi špatně placení pracovníci/dělníci, 3. kostel obdivovaný četnými návštěvníky, 4. rodinný dům výhodně situovaný / s výhodnou polohou na kraji města, 5. neustále si na něco stěžující sousedé, 6. veletrh konající se dvakrát za rok v tomto městě, 7. před rokem započatá práce, 8. všechna auta jedoucí po dálnici na západ, 9. každá učitelem správně zodpovězená otázka, 10. diskuse probíhající již hodinu v seminární místnosti

Cvičení 18:

1. die letztes Jahr unternommene Rundreise durch die Schweiz, 2. der letzte Woche vom Lieferanten vorgeschlagene Preis, 3. die für eine Gruppe deutsche Touristen geplante Wanderung, 4. die abends/am Abend unter dem Tisch schlafende Katze, 5. der schon längst entstandene Mangel, 6. die vom gestern erschienenen Artikel abhängende Entscheidung, 7. der von vielen niedrigeren Felsen umgebene Berg / ein von vielen niedrigeren Felsen umgebener Berg, 8. die durch die Geburt von Wolfgang Amadeus Mozart berühmte Stadt, 9. jede schlecht/falsch ausgedrückte/geäußerte/formulierte Meinung, 10. die sich auf eine schwere/schwierige Chemieprüfung vorbereitenden Studenten

Cvičení 19:

1. das Museum, das ausnahmsweise am Montag geöffnet wird/ist = muzeum, které se výjimečně otevírá v pondělí / muzeum, které je výjimečně otevřené v pondělí, 2. die Ausstellungen, die manchmal an den Wochenenden stattfinden = výstavy, které se někdy konají o víkendech, 3. die Lotterie, die von zehn Leuten gewonnen wurde = loterie, která byla vyhrána deseti lidmi, 4. der Aussichtsturm, der alle Touristen beeindruckt = vyhlídková věž, která dělá dojem na všechny turisty, 5. der Student, der alle komplizierten Prüfungen

erfolgreich besteht = student, který úspěšně skládá všechny složité zkoušky, 6. die Erwachsenen, die auf ihre Kinder gut aufpassen = dospělí, kteří dávají dobrý pozor na své děti, 7. die Gelegenheit, die nur von wenigen Schülern ausgenutzt wurde/wird = příležitost která byla/je využita/využívána jen málokterými žáky, 8. das Mädchen, das von einem idealen Lebenspartner träumt = dívka, která sní o ideálním životním partnerovi, 9. die Lieder, die am Lagerfeuer gesungen werden/wurden = písně, které se zpívají/zpívaly u táborového ohně, 10. die Feier, die zu spät veranstaltet wurde/veranstaltet worden ist = oslava, která byla zorganizována příliš pozdě

Cvičení 20:

1. das jeden Morgen um 6 Uhr aufstehende Kind = dítě vstávající každé ráno v 6 hodin, 2. der von fünfzig Millionen Zuschauern gesehene Film = film shlédnutý padesáti miliony diváků, 3. die durch dieses Gebiet fließenden Flüsse = řeky protékající tímto územím/touto oblastí, 4. der im 14. Jahrhundert erbaute Dom = chrám zbudovaný ve 14. století, 5. die an Teichen und Wäldern reiche Landschaft = krajina bohatá na rybníky a lesy, 6. die auf dem Hof Rudolfs II. wirkenden Künstler = umělci působící na dvoře Rudolfa II., 7. die den ausländischen Studenten angebotenen Stellen = místa nabídnutá/nabízená zahraničním studentům, 8. der von der Lehrerin korrigierte Fehler = učitelkou opravená chyba, 9. die durch das Tal führenden Wege = cesty vedoucí údolím, 10. das von vielen Kundinnen anprobierte Kleid = šaty (vy)zkoušené mnoha zákaznicemi

III

PŘEHLED HISTORICKÉ SLOVNÍ ZÁSObY OBSAŽENÉ V PŘEKLÁDANÝCH HISTORICKÝCH TEXTECH

SUBSTANTIVE:

r Angriff = r Ansturm, "-e	= útok
r Anhänger, -	= přívrženec, stoupenec
e Anlage, -n	= zařízení
e Ansiedlung, -en	= osídlení
r Aufstand, "-e	= vzpoura, povstání
r Bau, Bauten	= stavba
s Baudenkmal, "-er	= stavební památka
e Bedeutung, -en	= význam
e Befestigung, -en	= opevnění, zpevnění
r Bericht, -e	= zpráva
r Bestandteil, -e	= součást
e Bevölkerung	= obyvatelstvo
r Brunnen, -	= kašna
s Bürgerhaus	= měšťanský dům
e Dreifaltigkeitssäule	= sloup Nejsvětější trojice
e Ebene, -n	= nížina
e Entwicklung, -en	= vývoj
s Erbe, -	= dědictví
r Erzbischof, "-e	= arcibiskup
s Erzbistum, -	= arcibiskupství

e Festung, -en	= pevnost
e Folge, -n	= následek
r Fund, -e	= nález
e Fundstelle, -n	= naleziště
s Gebäude, -	= budova
s Gebiet, -e	= území, oblast
e Gedenkstätte, -n	= památné místo, památník
r Geschichtsschreiber, -	= dějepisec
r Gipfel, -	= vrchol(ek)
e Grenze, -n	= hranice
e Grenzfestung, -en	= hraniční pevnost
e Großmacht, "-e	= velmoc
r Grund, "-e	= důvod
e Inschrift, -en	= nápisy
r Handel, "-	= obchod
s Handwerk, -e	= řemeslo
e Herkunft, "-e	= původ
s Heer, -e	= armáda, vojsko
s Kloster, "-er	= klášter
r Kreuzgang, "-e	= křížová chodba
s Kreuzgewölbe, -	= křížová klenba
r Krieger, -	= válečník, bojovník
s Kulturdenkmal, "-er	= kulturní památka
e Kunst, "-	= umění
r Künstler, -	= umělec
e Kuppel, -n	= kopule, kupole

e Landwirtschaft, -en	= zemědělství
e Macht, "-e	= moc
e Malerei, -en	= malířství, malba
e Marktsiedlung, -en	= trhová osada
e Niederlage, -n	= porážka
r Orden, -	= řád (např. duchovní)
e Orgel, -n	= varhany
r Palast, "-e	= palác
s Papsttum, -	= papežství
e Pfarrkirche, -n	= farní kostel
e Quelle, -n	= pramen, zdroj
s Reich, -e	= říše
e Residenzburg, -en	= sídelní hrad
r Sieg, -e	= vítězství
r Stamm, "-e	= kmen
r Stammesbund, -e	= kmenový svaz
r Überrest, -e	= pozůstatek, zbytek
r Umbau, -ten	= přestavba
r Untergang, "-e	= zánik
s Tor, -e	= brána
e Veränderung, -en	= změna
e Völkerwanderung	= stěhování národů
e Vorburg, -en	= předhradí
e Wehrburg, -en	= hradiště
s Werk, -e	= dílo
s Werkzeug, -e	= nástroj, nářadí

r Zugang, -e = přístup

Byzanz = Byzanc byzantinisch = byzantský

Großmährisches Reich = Velkomoravská říše

Völker (národy):

r Aware, -n = Avar awarisch = avarský

r Franke, -n = Frank fränkisch = francký

r Markomanne, -n = Markoman markomannisch = markomanský

r Quade, -n = Kvád quadisch = kvádský

r Slawe, -n = Slovan slawisch = slovanský

r Sorbe, -n (Lausitzer) = Srbové (Lužičtí) sorbisch = srbský

ADJEKTIVE:

bekannt = známý

benachbart = sousední, vedlejší

bewaffnet = ozbrojený

erfahren = zkušený

erfolgreich = úspěšný

fruchtbar = úrodný

gefährlich = nebezpečný → e Gefahr = nebezpečí

geistlich = duchovní → e Geistlichkeit = duchovenstvo

gemeinsam = společný

kirchlich = církevní → e Kirche = církev

landwirtschaftlich = zemědělský → e Landwirtschaft = zemědělství

mittelalterlich = středověký → s Mittelalter, - = středověk

selbständig	= samostatný	
unabhängig	= nezávislý	
ursprünglich	= původní	→ r Ursprung = původ
verfeindet	= znepřátelený	→ r Feind, -e = nepřítel
zahlreich	= početný	

VERBEN: (nejsou-li nepravidelné tvary uvedeny za slovesem, je sloveso pravidelné)

abschlagen (einen Ansturm)	= odrazit (útok)	/schlug ab, h. abgeschlagen/
bedrohen	= ohrožovat	
sich befinden, -a-, -u-	= nacházet se	/befand sich, h. sich befunden/
beherrschen	= ovládat, vládnout, panovat	→ r Herrscher = panovník
belegen	= doložit	→ r Beleg = doklad
beschädigen	= poškodit	
besiedeln	= osídlovat, kolonizovat	
durch/führen	= provést	
entdecken	= objevit	
entstehen, -a-, i. -a-	= vzniknout	/entstand, i. entstanden/
erbauen	= postavit, vystavět	
erhalten, -ie-, -a- erhalten/	= zachovat, uchovávat (zákl. význam: obdržet, dostat)	/erhielt, h.
erklären	= vysvětlit; prohlásit, vyhlásit	
ermordern	= zavraždit	
errichten	= postavit, vystavět, zřídit, vybudovat	
erwähnen	= zmínit	→ e Erwähnung = zmínka
fliehen, -o-, i. -o-	= uprchnout, utéct	/floh, i. geflohen/ → e Flucht = útěk

führen	= vést	
gehören	= patřit	
gelingen, -a-, i. -u-	= podařit se	/gelang, i. gelungen/
gründen	= založit	→ e Gründung = založení
lösen	= řešit, vyřešit	
her/stellen	= vyrábět	→ e Herstellung = výroba
renovieren	= renovovat	→ e Renovierung = renovace
stammen	= pocházet	
statt/finden, -a-, -u-	= konat se	/fand ... statt, h. stattgefunden/
unter/bringen	= umístit, situovat	/brachte ... unter, h. untergebracht/
unter/gehen, -i-, i. -a-	= zaniknout	/ging ... unter, i. untergegangen/
unterscheiden, -ie, -ie-	= rozlišovat, odlišovat	/unterschied, h. unterschieden/
verbinden, -a-, -u-	= spojovat	/verband, h. verbunden/
vereinen, vereinigen	= sjednotit	
verhindern	= zabránit	
verlassen, -ie-, -a-	= opustit	/verließ, h. verlassen/
verlieren, -o-, -o-	= ztratit	/verlor, h. verloren/ → r Verlust = ztráta
verteidigen	= bránit, chránit, hájit	
wählen	= (z)volit	

ABKÜRZUNGEN:

Jh.	= Jahrhundert = století	u. z.	= und zwar = a sice
sog.	= sogenannte = tzv. (takzvaný)	u. Z.	= unserer Zeitrechnung = našeho letopočtu
usw.	= und so weiter = atd. (a tak dále)	v. u. Z.	= vor unserer Zeitrechnung = př. n. l.